

I. Czytanie ze zrozumieniem

Tomek nie narzekał na przymusowy pobyt w obozie, gdyż umożliwiał mu on poczynienie różnych obserwacji. Baseny rzek Amazonka i Orinoko wciąż jeszcze były nie znaną ziemią pod względem etnograficznym. Tak mało wiadano o pierwotnych mieszkańcach nizinnych sawann i tropikalnych lasów Ameryki Południowej, a tymczasem wiele zupełnie nie znanych plemion indiańskich wymierało niemal z dnia na dzień. Poza tym niektóre plemiona przenosiły się z pierwotnych miejsc zamieszkania i traciły swą odrębność kulturową łącząc się z innymi. Liczne rzeki ułatwiały dalekie wędrówki pierwotnym mieszkańcom tropikalnego lasu. Z tego względu w olbrzymim basenie Amazonki znajdowały się ślady zwyczajów i języków właściwych nawet dla bardzo odległych okolic. Leśni Indianie wszędzie napotykali pokrewny klimat, florę i faunę oraz typowy dla nich sposób życia: rzeczny i leśny. Łatwość podróżowania oraz podobne warunki bytu tworzyły podstawę, na której kształtowały się wszystkie kultury amazońskie, a szeroko rozprzestrzeniona ogrodowa uprawa manioku i szamanizm nadawały im jednolity charakter.

Tomek zdawał sobie sprawę z rzadkości okazji i skwapliwie obserwował życie Indian Cubeo. (...) Zwrócił uwagę na szamana, czyli czarownika, który na głównym placu przed domem udzielał porad „lekarskich”. Każda społeczność Cubeów miała swego czarownika i wierzyła w jego niezwykłą moc. Według Cubeów wielcy szamani-jaguarzy mogli sprowadzać silne wiatry, grad, burze i mgły, a także leczyć i zabijać. Tomek wręczył szamanowi kilka drobnych upominków. Potem dyskretnie pytał o różne zwyczaje. Gdy szaman rozgadał się na dobre, Tomek napomknął, że zdobywanie pożywienia nie sprawia Cubeom zbyt wiele trudności.

- Prawdę rzekłeś – potwierdził szaman. – Przecież żyjemy w najlepszych czasach. Dawniej ludzie głodowali, bo musieli żywić się tylko sokami drzew i korą.

- Czyżby? – zdziwił się Tomek. – Myślałem, że maniok znany był Indianom od bardzo dawna.

- Byłeś w błędzie, pierwsi ludzie nie znali innego pożywienia prócz soku drzew i kory – odparł szaman.

Alfred Szklarski, *Tomek u źródeł Amazonki*. Wydawnictwo „Śląsk”, Katowice 1990, s. 200-202.

1. Tomek wykorzystał pobyt w obozie na:

- A) studiowanie literatury podróżniczej B) przyglądanie się życiu Indian
 C) wyprawy nad Amazonkę D) badanie okazów amerykańskiej fauny i flory

2. Klimat, fauna i flora Amazonii sprzyjały:

- A) tworzeniu jednostkowych kultur plemiennych B) powstawaniu wspólnej kultury indiańskiej
 C) bezpieczeństwu plemion indiańskich D) rozwojowi dobrobytu Indian

3. Szanse na poznanie kultur poszczególnych plemion indiańskich były nikłe, ponieważ:

- A) Indianie bronili swej odrębności B) zwyczaje Indian były niezrozumiałe dla białych
 C) plemiona indiańskie ulegały asymilacji D) dotarcie do Indian stanowiło dużą trudność

4. Wiara Indian w moc szamanów przyczyniła się do:

- A) stworzenia silnej społeczności B) podniesienia poziomu życia
 C) zwalczania niebezpiecznych chorób D) ujednoczenia obrzędów różnych plemion

5. Tomek skupił swe zainteresowania na kulturze Indian, ponieważ:

- A) były to kultury wymierające B) fascynowała go ich odrębność
 C) chciał zrozumieć mentalność Indian D) Indianie stanowili dla obozu poważne zagrożenie

6. Tomek dowiedział się od szamana, że:

- A) pożywienie Indian uległo zmianie na przestrzeni lat B) kultura Indian kształtowała się przez stulecia
 C) społeczność indiańska jest posłuszna woli czarownika D) Indianie trudnią się uprawą manioku

II. Nauka o języku

7. Wypowiedzenie *Nikt nie przypuszczał, że tak się to skończy.* – jest zdaniem podrzędnie złożonym:

- A) okolicznikowym B) przydawkowym C) podmiotowym D) dopełnieniowym

8. Zdaniem podrzędnie złożonym orzecznikowym jest wypowiedzenie:

- A) Kasia była taka, że wszyscy ją lubili. B) Marek był tam wtedy, gdy trwała powódź.
 C) Jola mówiła, że nie widziała tam nikogo. D) Łukasz czekał, aż przestanie padać.

9. Zdaniem podrzędnie złożonym podmiotowym jest wypowiedzenie:

- A) Gdy tylko zapadł zmierzch, ucichły wszystkie odgłosy. B) Rozmyślał, jak wybrnąć z trudnej sytuacji.
 C) Wkrótce okazało się, że nikt z nas nie miał racji. D) Wziął pióro, które leżało obok.

10. Błędnie został utworzony imiesłów:

- A) niósłszy B) przyszedłszy C) zabrawszy D) zdjęwszy

11. Błędnie zbudowano zdanie:

- A) Patrząc przez okno, ciągle o czymś myślał. B) Pomógł jej, zajął się swoimi sprawami.
 C) Pisząc list, zrobił parę błędów D) Powziąwszy decyzję, sprawa wydała się jasna.

12. Związek zgody tworzą wyrazy:

- A) biegł szybko B) tabliczka mnożenia C) ładny dzień D) torebka ze skóry

13. Nieprawidłowo został oddzielony formant od podstawy słotwórczej w wyrazie:

- A) sukien-ka B) okie-nko C) dróż-nik D) mor-ski

14. Skrótowcem głoskowym jest:

- A) PKO B) USA C) ZUS D) PKP

15. Wyrazem pochodnym jest:

- A) pisarz B) zielony C) czytać D) słowo

16. Nieprawidłową interpunkcję zastosowano w mowie niezależnej:

- A) – Daj mi herbaty – poprosiła mama. B) Chłopak krzyknął: „Weź piłkę!”.
 C) – Babcia powiedziała – lubię ten wiersz. D) Oznajmił krótko: Przyjdę później.

17. Upodobnienie międzywyrazowe zachodzi w związkach:

- A) barszczyk czerwony B) rzut piłką C) pół jabłka D) róg chustki

18. W kontaktach oficjalnych powinniśmy posługiwać się:

- A) gwarą zawodową bądź środowiskową B) językiem literackim
 C) dialektem D) stylizacją językową

III. Literatura

19. Lichwiarski proceder Harpagona („Skąpiec”) wyszedł na jaw, gdy bohater:

- A) stracił wszystkie pieniądze B) stanął przed sądem
 C) pożyczał pieniądze własnemu synowi D) wyłudzał pieniądze od biednej staruszki

20. Na skąpstwo Harpagona wskazuje fakt, że bohater:

- A) nie zapłacił za usługi Frozyny i Komisarza B) nie zaprosił narzeczonej do domu
 C) sklejał rozbite naczynia D) nie rozstawał się z woreczkiem pieniędzy

21. Balladyna zabiła Kostryna, częstując go:

- A) chlebem B) winem C) malinami D) jabłkiem

22. Rywalizację o męża między Aliną a Balladyną rozstrzygnęły zawody w:

- A) gotowaniu B) hodowli kwiatów C) haftowaniu tkanin D) zbieraniu malin

23. Papkin, bohater komedii pt. „Zemsta”, pisał testament z obawy przed:

- A) śmiercią podczas bitwy B) otruciem przez Rejenta
 C) pożarciem przez krokodyla D) pęknięciem serca z nieszczęśliwej miłości

24. Komizm zazwyczaj ujawnia się, gdy przedstawiona sytuacja wydaje nam się:

- A) nonsensowna i niedorzeczna B) mrożąca krew w żyłach
 C) zgodna z naszymi oczekiwaniami D) logiczna i rzeczowa

25. Kleryków, będący miejscem wydarzeń powieści pt. „Szyfowe prace”, to znane Żeromskiemu miasto:

- A) Kraków B) Kielce C) Warszawa D) Łódź

26. Zygier recytował w klasie „Redutę Ordoną” po to, aby:

- A) popisać się sztuką recytacji B) udowodnić znajomość dzieł Mickiewicza
 C) zdenerwować profesora Sztettera D) dać upust własnym uczuciom

27. Decydujące dla losów urzędnika zdarzenie przedstawione w opowiadaniu A. Czechowa pt. „Śmierć urzędnika” rozegrało się w:

- A) parku B) szkole C) teatrze D) urzędzie

28. Gdy bohater opowiadania A. Czechowa pt. „Śmierć urzędnika” zachował się niestosownie wobec dyrektora, wówczas:

- A) został usunięty z pracy B) postanowił ukryć się w domu
 C) otrzymał naganę D) ustawicznie przeproszał pokrzywdzonego

29. Akcją pod Arsenalem dowodził:

- A) Zośka B) Heniek C) Orsza D) Alek

30. Tytuł książki „Kamienie na szaniec” został zaczerpnięty z wiersza:

- A) Juliusza Słowackiego B) Cypriana Kamila Norwida
 C) Krzysztofa Kamila Baczyńskiego D) Adama Mickiewicza